

Amerikába ment, a fölkelte gyarmatok ellen küldött sereggel. Ott ezredességig vitte föl és 1824-ben haza térve, egy özvegygel, nagy család gazdag leányával, kelt házasságra.

Politikai fontosságú egyéne 1832-ben lett, midőn Don Carlossal szemben VII. Ferdinánd leánya mellett nyilatkozott. A pártküzdelemben mind fontosabb megbízásokat nyerve, katonai rangban emelkedve, nemso-kára a hadsereg élén állott. Nincs terünk itt nyomról nyomra követni hadjáratait, győzelméit; annyi tény, hogy a karlisták leverésének, kiszorításának dicsősége mindenek felett őt illeti. A lázódog országreszek leszen-desítésében is csak az ő erélye volt sikeres.

GYŐZELMEIÉRT, a trónnak tett szolgálataiért egymásután borították el a kitüntetések: marsal, grand, gróf és a győzelem hercege címeket egymásután nyerte.

Katonai pályája 1841-ig tartott; azután mint kormányzó lett nevezetessé.

Mária Krisztina királyné, a leánya nevében kormányzó, absolut hajlamai miatt futni kénszerült. Espartero már addig is, mint a száműzött királyné fő kegyenceje, annyi jelét adta alkotmánytiszteletének, hogy nemzete nem habozott rábízni a regensséget a gyermek Izabella mellett.

Ezen állásban 1841-től 1843 júliusáig működött, erélyvel és szabadelvűleg kormányozván. Ellenségeinek akkor sikerült annyira ellene izgatni a közvéleményt, magát a gyermek királynőt is, hogy Esparteronak Angliába kellett menekülni, és otthon a kortesek minden címétől megfosztották, hazaárulónak nyilvánították.

Angliában kitüntetésekkel fogadtott a nagy nevű száműzött és ott töltötte életét 1848-ig; akkor megint szabad lett haza mennie, a királynő által hivatván. Helyét a szenatusban elfoglalta, de jelentékenyebb szerepet nem vitt egészen 1854-ig, midőn a provisorista fölkelés ellen megint hozzá, annyi fölkelés legyőzőjéhez szorult Izabella, hogy megmeneküljön. Esparteron kívül más nem is menthette volna meg; ő pedig annál könnyebben, mert a fölkelte sereg fővezérévé is kikiáltott.

A miniszterelnökséget elfogadta, a lázadást lecsendesítette és dicsőretemen kormányzott mintegy két évig; akkor megbuktatta az általa hadügyminiszterre bevett O-Donnel.

Politikai pályáján legfőbb ellensége volt Narvaez, száműzetésének eszközlője, több ízben miniszterelnök, Izabella bukásának fő-szerzője.

1856 óta folyvást elvonultan él Logrono-ban; a legújabb forradalomban nem vett semmi részt; csak diadalra jutása után üdvözölte azt, minden támogatását igérvén az ideiglenes kormánynak, maga részéről szerényen visszautasítván a kormányban való részvételt: hadd intezzék tovább is azok, a kik kivitték a szabadságot.

Legujabban megint gyakrabban emlegetik nevét; némely tartomány köztársasági elnökké, némelyik épen királylyá ohajtja.

Nem igen vágyhatik már ezek egyikére sem az agg államférfi; de nemzetének bizalma mégis fölemeli.

Nálánál igazábban azt e század folytán egy spanyol sem érdemelte meg. R—s.

A rozzant pince.

Kidült az oldala, borzas a fedele, Régóta is küzd már a forgószél vele, Nyitva van az ajtó, minék is a lakat? Mikor a lejőró homloka beszakadt.

Egy pár korhadat donga szélyelszörva benne, Legalább a löcaz letörve ne lenne, — Az is le van törve, az ablaknak pedig Utolsó darabját otthon most égetik.

Vak ablakban egy-két csorba szélű pohár, Hogy teli töltök majd, hejh, be régóta vár! Itt van bár a gazda, de nincs miből töltsön, Azt meg nem teszi, hogy mástól kérjen kölesön.

Ó! Node nem szölok. Mäsként volt ez hajdan, Hej, de egész máskép, mint a hogy mostan van! Csinos volt a pince külseje, belseje, Hogy is ne, hisz' ez volt a vigalmak helye.

A jó szívű gazda minden áldott este Pincéje szögletén a vendéget leste, Boldog, boldogtalan, ki csak arra tévedt, Mindjárt legkedve ebb, legvártabb vendég lett.

Koma, urambátyám, öcsémuram, sógor, Mind benn, a pinczében, előttök a jó bor. Lángol bár a tűz a kandallóba' vigan, De a jó órban mégis vigabb tűz van.

Pirosló friss sódar, domós fehér kenyér, S a bajuszról tűzbort törül le a tenyér, Öblös a fakupa, mégis ugyan járja, Nem sok dolga lesz a búnak itten márho.

Megesendül a nóta, érzi a ki mondja, Bele öntve minden búja, baja, gondja, Majd fölcsap, megfrissül, felvidül a végén; Mint fölpirul a nap a boris ég szélén.

Igy ment ez hajdanán; de az idők múltak, Hajh, nemcsak hogy múltak, rosra is fordultak, Rosz napok borultak, fergeget módjára, A szegény hazára, a szegény gazdára.

Szükség a bőséget beérte, elverte; Földülva a gazda háza, földje, kerte; Szölejét nagy vihar, egy-két rosz esztendő Végkép tönkre tette, mindene veszendő.

Nincs garuda búza, minek volna verem; Minek ott a pince, a hol bor se terem? Nyájas jó reggelét gulya, nyáj se bégi... A gazda még megvan, de ő sem a régi.

Miként az álmódó, szünnév tündér álma, S füleit meghatva nyugzó földi lárma: Ambár nem lát semmit ölelő karjában, Mégis hiszi: keblén hogy a tündérlány van.

Igy járt veled pince, szegény öreg gazdád, Estvelenként gyakran eljárogat hozzád. Elbeszélget halkán kedves emlékekkel, Maga sem tudja tán, hogy vajjon mit mivel?...

Roskadoz a pince, roskadoz az öreg, Helyét már sokáig egyik sem állja meg. Porrá lesz mindkettő, s hamvaik dombjára Fölfut a feledés sötét folyondára.

Nagyiday.

Nem voltak egymásnak szánya.

(Beszély.)

III.

Komoly férfi szerelme nem születik egy perc alatt, egy pillantásra, egy lehelletkint. Gyerek ifju fölloboghat az első tekintetre is; fejlett lelkű férfinnal annyi csak érdekköltésre ha elég. Attól kezdve még, hogy figyel-münet leköti valamely hölgy, sok van addig, míg elmondhatjuk: szeretem komolyan, férfiasan, változtatlanul. Mert csupa külsőség, s a lélekek közönségesen nyilatkozó tulajdonai nem elégségesek egy olyan szerelme; ősmerni kell egész lényét, indokolni gyöngöseségeit, egész képpé állítani össze erőnyeivel. De arra, hogy a szerelem fejteni kezdjen, hogy elvetődjék magja lelkedbe, arra elég egy szó, egy tekintet, egy mozdulat. Ebben igazok van a költőknék.

Mikor az általános mellőztetés között Anna kisasszony föllállt és Barnát esemegé-vel kínálta, az a mag elvetődött és kedvező földre talált. De azért Barna még a két hét végén sem volt szerelmes Anna kisasszonyba. Igaz, hogy ábrándozott róla, tépelődött alakjával: szerette volna, hogy ilyen, vagy amolyan legyen, a legdicsőbb tulajdonokkal ékeskedő: de azért akkor még csak eszmény-képet szeretett, s ha néha Annát helyezé is az eszmény keretébe, más percekben ugy tetszett, hogy nagyon távol áll ő attól.

Közbe jött azonban a megszokás, a szerelemnek legsikeresebb ápoló dajkája, sok esetben gyilkosa, és három künn töltött szün- idő után, a szüret végeztével már Anna képe alakult eszményivé az ügyvéd lelkében. Akkor már szerette forró, vágylteljesen, kétségbeesetten.

A nyárnak nagyobb részét együtt töltötték fürdön; fürdön, a hol mindig nagyot tágnulnak a káoszt-szellem feszes hurjai. Tavasszal is volt künn Barna falun, mikor a lombok zöldültek, a lég tele volt madárdal-lal, bogársongással, virágillattal. És együtt töltötték végül az ősz, a vig, kedélyes szü-retet, a derék magyar birtokosság eme vidám-ságteljes ünnepét. Ezek végeztével, tél fordultára, az ifju ügyvéd kebelében a szerelem forró világa, égető kétségkedés gyötrelme és szelid melegü rokonérzet vívódok egymással.

Nem udvarolt ő Anna kisasszonynak sem tavasszal, sem nyáron, sem ősszel; attól visszatartá helyzete és a családi tekintélynek állandóul fenntartott magassága. Akármennyire megnyerte a család becslését, — vendégek, főként nőten látogatók jelenlétében nem tekintették volna a társaság illetékes tagjának. Ő nem is toladott soha; könny-vel, hirlappal töltte idejét olyankor: de ha valaki véletlenül meglepi, nem egyszer lát-hatott volna önkénytelen könyeket a komoly ügyvéd szemében, a mint utána nézett a ven-dégek valamelyikének karján sétáló Anná-nak. Azokról a könyekről azonban csak ő maga tudott; sohajtozással, idétlen érzélek-sel nem tette neveltségét magát mások előtt, mint annyi nagy család körébe jutott közönséges ifju. Rosz verset sem írt, sem főbe lövésen végződő novellát.

Azzal bízta magát folyvást, hogy elég erős, eléggé férfi már, legyőzni ez édes von-zalmat, s ha megmarad abból valami a jövő idökre, ugy marad meg, mint egy édes emlék, mint egyszer élvezett delejes verő-fény zsongása.

Mért tagadná meg ezt a kis verőfényt egyhangu ifjuságától? Azon közben pedig, míg magát a férfissággal biztatgatta, mind telibb-telibb telt lelke az édes méreggel. Ha nem akarta is, figyelemmel kísérte a leány minden mozdulatát; feléje fordult lelke és szeme folyvást, mintha delejező lett volna. A mit mondott, azt el nem felelte, a mit tett, azt kecsesnek találta, s még hallgatását is csodaszéppé színezte vonzalma.

Mikor a család magában volt, Barna is tagja lett a társaságnak, fölkérték olvasni, vagy dominóztak, kártyáztak együtt, vagy épen sétáltak a kertben. Olyankor mindig sokat szivott egyszerre az „édes ölo méreg-ből“ az ifju ügyvéd lelke.

Nem lehet közönyös — vitatá magában; — mért keresne különben alkalmat, hogy együtt sétáljanak? mért hallgatná oly figyel-mesen fölolvásait? mért mutogatja kedves virágait? mért beszélget vele sokkal többet, sokkal kecsesebben, mint nénye vagy bátyjai? — Mért ez? mért az? Mért szeretné ő oly forró, ha közönyös volna?

A mit olvasott valaha érzenyü regény-ből, hogy az isten már a teremteskor kivá-lasztott minden férfi számára egy-egy nőt, azt most bizonyosnak hitte; pedig akkor nevetett fölötté.

Oh, ha van az égben gond a földiek sor-sára, ez a leány neki van szánya bizonynyall! Csak ne volna nagyúri kisasszony; lenne bár kunyhók lakója, vagy épen házatlan koldus: akkor övé lenne, mert keblére ölelné, magához emelné, soha meg nem válnék tőle.

Pedig bizony, ha kunyhók lakója volna, akkor az ifju ügyvéd minden magasztal-sága mellett sem lángholna érte, mert ekkor nem az volna ez a kis leány, a ki így.

Az ember lényegéhez többet ad a növe-lés, mint a születés; a növelést pedig az élet minden viszonya, körülménye együtt egé-szíti ki.

Ha születnék is két egészen egyenlő tehetségü lény, különböző viszonyok közt egészen másokká válnának.

Barnának ez a leány tetszett, a nagysá-gos kisasszony, Ojtozi Anna; mint olyan, ébresszé föl és érlelé meg szívének egész forró szerelmét.

De hát vajjon Annában támadt-e vonza-lom iránta?...

IV.

Mikor az édes emlékü szüret után megint városra volt az ifju ügyvéd, egyedül e kérdés fölött emésztődött folyvást: vajjon szereti-e őt a leány?

Egyébre nem gondolt; bírására nem vá-gyott; oh, az lehetetlennek tetszett folyvást: csupán arra vágyott, hogy szeresse. Elégnek tartá azt üdvösségül az egész életre.

Ha megvallaná; ha kezét megfogni, meg-csöklni engedné, ő nem fog többé ohajtani semmit; akár feléje sem megy soha az élet-ben; csupán annyit akar tudni, vajjon szereti-e.

Visszaidezte emlékebe minden szavát, minden tettet, hogy azokban kulesot nyer-ten érzelméhez. Sovár lelke előbb-több min-dent szerelemre magyarázott; de neki több kellett annál; megnyugvását csak akkor remélte, ha egyenesen Anna ajkáról, azokról az imádott ajkáról hallja meg, hogy sze-retetik.

Hosszas tépelődése közt arra határozta magát, hogy meg fogja kérni. Megkérde, ha akármé történnék is, ha tüstént elsüllyedne is, de megkérdi. Aztán elmegy a világba, akármé lesz a felelet. Ha jó lesz, azért megy el, hogy ne gyötörje a kedves lényt is, magát is, a lehetetlenre törő vágygal. Aztán még fordulhat is szerencséje; szegény legényből nem egyszer lett már hírrel és kincsel rakott gazdag. Ha Anna hü lesz és állandó, még megérhetik a hihetlent is. — Ha pedig nem szeretné, ha kitalálná nevetni lángoló érzel-meit, akkor okvetlenül elmegy, hogy ne lássa többé, hogy rá akadjon valahol a halálra.

Mindezeket elhatározta Barna, még azt is kifozte, hogyan fogja elébe terjeszteni kér-dését Annának, mihelyt az első kedvező alkalom mutatkozik. Vissza-visszaidezte száz-szor is a szavakat, a melyeket lehelyeseb-beknek ítélt; meghányta-vetette, elhatározta mindennap tiszser. A közlemény is hasonló forrásból volt merítve s körülbelül szint-azon módon adta elő a költői verseny keletkezését. S végre mindhárom költemény, mely eredetileg a Vahot Imre szerkesztése alatt „Pesti Divalap“-ban jelent volt meg együtt, közölte volt a „Vasár-napi Ujság“- idezést számában, épen mint a „Ha-zánk és Külföld“-ben most.

Abban is megegyez mindakét közlemény, — melyek egyikének a „Vasárnapi Ujság“-belinek, Kósa Sándor, másikának a „Házánk és Külföld“-ben, Haviár Dani van aláírva, — hogy a három fiatal költő barát közé egy negyedik személyt is vegyít, kinek neve kezdő betűit a régibb közle-mény J. D.-nek, az újabbik J. J.-nek írja, s e rej-télyes egyének tulajdonítja mindkettő a költői verseny tulajdonképi eszméjét, mintha ez sürgette volna a három költőt az erdei lak megénekelésére, melyt — mintha együtt látogattak volna meg mind a négyen.

A három költő közül ma már egyik sem él. Petőfit a forradalom harezvése temette el; Keré-nyi távol világreszben lelte sírját; Tompát a mult évben veszítettük el. Ez utóbbinak, baráti kezeire bízott hagyományai közt, számos költeményére vonatkozó érdekes jegyzeti sorában van egy jegy-zet, épen a szóban forgó „Erdő lak“ című köl-te-ményhez.

Érdekesnek tartjuk e jegyzetet, egész terje-delmében, szöröl szóra közölni az elhunyt költő kéziratóból.

A mulasztás miatti önvádtól s a szerelem égető tüztől aludni nem tudott egyáltalában. Csakugyan rászánta magát és becsületeszavát adta saját magának, hogy mihelyt egyedül találja, térdre hull előtte.

Az alkalom nagyon gyorsan jött. Reggeli után a család minden tagja elosztolt egy vagy más felé; Anna pedig arra kérte Barnát, hogy vigye be neki a most hozott regényt.

Ez jó jel kétségtelenül! Ő maga ad al-kalmat. Hátha még megillőzi a nyilatko-zatban? Ezt gondolta át az ügyvéd, míg a könyvet egyik szobából a másikba átvitte.

Anna himzés mellett ült és ülésel ki-nálta meg Barnát.

Csupán ketten voltak. Az ügyvéd térde már ingadozott, hogy meghajoljon; csak elismétlé még egyszer magában, a mit mondani kell. Míg azonban arra került volna, Anna megszólalt; meg-előzte őt a nyilatkozattal.

Lesütött szemérmes szeméből, kigyuladt arczáról lehetett látni, hogy nem könnyen kezd bele.

— Ügyvéd ur, lehetek-e önhez bizalom-mal? — Olyan nyugodtan Nagysád, mint saját szívéhez.

— Adjon hát nekem őszinte, baráti taná-csot, hogy Bele Vincze és Tódasí Tivadar urak házassági ajánlatai közül melyiket fogadjam el. Ön iskolatárs volt azon urakkal; jobban fogja ismerni egyéni tulajdonaikat. Én pedig nem akartam addig határozni, míg az ön véleményét meg nem kértem.

Mintha fordult volna egyet a világ az ügyvéddel. Arca kigyult, meg elszápadt; eszében zavart eszmék zsongtak; nyelve nem akart szóra emelkedni.

Végre is csak dadogva mentegetődött, hogy ily fontos kérdésben meg kell gondol-koznia előbb; különben szerencsét kíván, de most épen mennie kell, bocsánatot kér, de mennie kell.

Anna bámulva nézett az eszes és finom ügyvéd után.

Valami nagy betegség bántja-e, vagy mi? (Folytatás köv.) Réthi Lajos.

Tompa, az „Erdő lakról.“

A „Házánk és Külföld“ legutóbbi (ez évi 1-6) száma az „Erdő lak Eperjes mellett“ című köz-le-ményét és rajzot hoz. A rajz, fénykép után ábrá-zolja azon erdei lakot, mely állítólagos tárgya lett volna, 1845. tavaszán Petőfi, Tompa és Kerényi közt azon érdekes költői versenynek, melynek három szép verset köszen a három költőtől irdal-munka.

A „Vasárnapi Ujság“ 1862-iki évfolyamában (42. szám) is volt egy majdnem hasonló közle-mény. Bár kissé más oldalról fölvéve, látszik, hogy ugyan-azon erdei lak szolgált tárgyal. A közlemény is hasonló forrásból volt merítve s körülbelül szint-azon módon adta elő a költői verseny keletkezését. S végre mindhárom költemény, mely eredetileg a Vahot Imre szerkesztése alatt „Pesti Divalap“-ban jelent volt meg együtt, közölte volt a „Vasár-napi Ujság“- idezést számában, épen mint a „Ha-zánk és Külföld“-ben most.

Abban is megegyez mindakét közlemény, — melyek egyikének a „Vasárnapi Ujság“-belinek, Kósa Sándor, másikának a „Házánk és Külföld“-ben, Haviár Dani van aláírva, — hogy a három fiatal költő barát közé egy negyedik személyt is vegyít, kinek neve kezdő betűit a régibb közle-mény J. D.-nek, az újabbik J. J.-nek írja, s e rej-télyes egyének tulajdonítja mindkettő a költői verseny tulajdonképi eszméjét, mintha ez sürgette volna a három költőt az erdei lak megénekelésére, melyt — mintha együtt látogattak volna meg mind a négyen.

A három költő közül ma már egyik sem él. Petőfit a forradalom harezvése temette el; Keré-nyi távol világreszben lelte sírját; Tompát a mult évben veszítettük el. Ez utóbbinak, baráti kezeire bízott hagyományai közt, számos költeményére vonatkozó érdekes jegyzeti sorában van egy jegy-zet, épen a szóban forgó „Erdő lak“ című köl-te-ményhez.

Érdekesnek tartjuk e jegyzetet, egész terje-delmében, szöröl szóra közölni az elhunyt költő kéziratóból.

„Az erdei lak.“

Az 1845-ik évben nevelő voltam Eperje-sen, hol Kerényi Vidor Emil is (első szép-írói neve ez volt) lakott. Tavasszal meg-látogatott Petőfi bennünket, a még soha személyesen nem látott Petőfi. Gondolhatni: hogy mulattunk! Ifjuság... kedv... ragyogó álmak, szabadság, költészet jártak velünk, s mosolyogtak reánk.

ÉS ime, Petőfinek mily vége lön?! Nem tudja senki. Mint kit a föld nyel el, vagy mint Illés tüzes paripának az égbe ragadta-tatik. Kerényi Amerikába költözik (hozzá van intézve „Levél egy barátom után“ című versem); ott megőrült és meghalt. S magam is alig vagyok.

Egyszer azt mondja Sándor: fiuk, irjunk valami verset együtt, ugyanazon tárgyról szóló verset, mely találkozásunk emlékeit maradjon. Elfogadtuk, meghatározván, hogy a tárgy „az erdei lak“ leend. Ez a szobában történt.

Határozottan ki volt mondva: hogy a költemény festő leíró lesz. Semmi reflexio. Csak magam maradtam hű a tervhez. Petőfi versét így kezdte: „Mint a szív az első szerelemnek titkát, Rejti e kis kunyhót bércek koszoruja.“ Sokat beszéltek akkor erről a hirlapok, s későbbben magam hallottam ifjabb eperjesi lakosoktól, olvastam helyleirők, át-utazók kinyomtatott uti-jegyzetéből, hogy látták a mi erdei lakunkat, mulattak körülte s emlegették a három versenyző költőt. Sőt pár évvel ezelőtt azt írta egyik eperjesi bar-átom, hogy a lakot diszítik, készüljek, mert ünnepély lesz benne, mihelyt a tavasz eljön, s én, mint a háromnak megmaradt egyike, leendek a ünnep hóse.

Ime a soha nem létezéből miként csinált a képzelet létezót, mert hiszen mi semmi kunyhót nem láttunk, képzeletbeli volt min-den; de azért most is mutogatják Eper-jes bércei között az általunk megénekelt kunyhót.

Mosolyogtam, de nem nyilatkoztam; va-lóságos barbarismus is lett volna lerontani a közvélemény illuszióját, költészetét.

Mennyi minden úgynevezett nagyság szü-letik ekkép a történetben.

Eddig Tompa.

A végsorokban némi barbarismusnak van bé-lyegezve az erdei lakot környező illusio elosztása. A költő ott maga nevében szól. Mi az igazsá-g-dekben véltünk cselekedni a főnébbi sorok köz-lésével, melyeket egyébiránt Tompa is kiadásra küldött, költeményei későbbi kiadásának jegyzetét közt.

Közli Szász Károly.

Lelesz.

Zemplénumegyének délkeleti részét a Bodrog-köz képezi, ennek észak-keleti szélén Ungme-gye határaihoz közel, a Latorca jobb oldalán gyönyörű vidéken magaslik a premontréi-ek leleszi hires prépostsága vászerü magas lakhelyül és ódon egyházakkal. E hely, hol a régi prépostság áll, birtokaival együtt a magyar őshajdankorban — azonnal a honfoglalás után — Zemplén királyi vár-hoz tartozott. III. Béla király volt, ki azt az emli-tett vártól elszakítván, az utóbb váci püspöké lett Boleszló-nak, ki őt keresztelte, adományozá. Boleszló — mint már váci püspök, e birtokot a premontréi rendnek ajándékozta, és adományára III. Béla királytól is megterjesztés nyervent, ott egyházat és kolostort emeltetett, melyet Katapán egri püspök szentelt föl. Imre király alatt Boleszló kogyelmet vesztve, a leleszi prépostság kiváltság-levele is — mint írják — Imre király fellobbant haragjának áldozata lett. Azonban utóbb 1214-ben Boleszló kérelmire II. András király a leleszi pré-postság alapító levelét újra kiadta, főleg Bánk bán által megölt neje Gertrud királyné emlékére szöl-gálandó egyházi szertartások tekintetéből, miután — mint állítják — Gertrud teteinek egy része a leleszi egyházban lett sír nyughlyer.

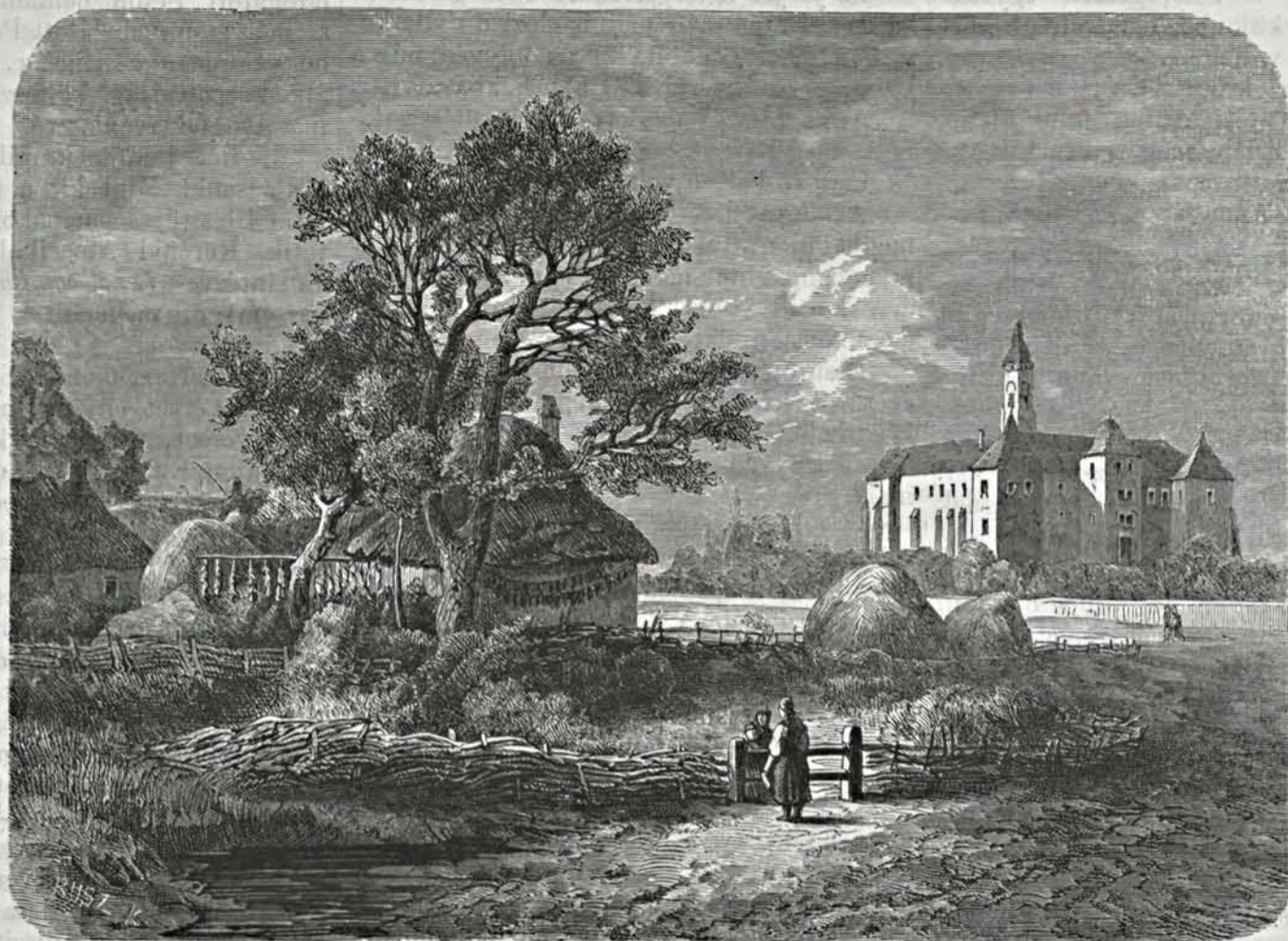
Azon belviszontagságok között, melyek a lele-szi prépostság fölött elviharzottak, egyik legneve-

zetesebb gyászos esemény az 1403-ik évi, midőn a vidék legnevezetesebb nemesinek egy egész tömege a prépostságon irtózatossá rablási merényletet követett el. Ugyanis a nevezetes Palóczy nemzetségnek egyik tagja, Domokos, prépostja lévén e helynek, ennek halálával testvérétől Mátyástól származott unokái, névszerint Palóczy Péternek fiai, Mátyás és Imre a mondott évben szövetségben több nemes család tagjaival, fölfegyverkezve, a prépostságot éjnek idején megrohanták, és a megholt Palóczy Domokos prépostnak lakába, hol annak hullája még kiterítve feküdt, betörvén, a szekrényeket, ládákat felfészegettek, butoraikat összetörték, okmányaitak szétzaggatták, és minden kincseit, arany, ezüst kelyheket, nyolczszáz forint készpénzzel együtt elrablották, a sekrestye ajtóit bezarván, annak öreit, a konvent két papját megkínzták, halálra akarván verni, ha a többiek által ki nem mentetnek; a kinzások folytán egyik, János nevű pap nemsokára megis halt.

barmait is; a mint mindezen rabló garázdálkodást Zsigmond királynak 1406. évi oklevelében részletesen olvashatni. Ezen esemény egybeként történelmünkre nézve a régi okmányok feldúlása

országos levéltár is világiak kezelésére került, míg 1610-ben Habardy László egri kanonok és leleszi prépost azt Zemplén vármegye előtt a világi kezebe bízta.

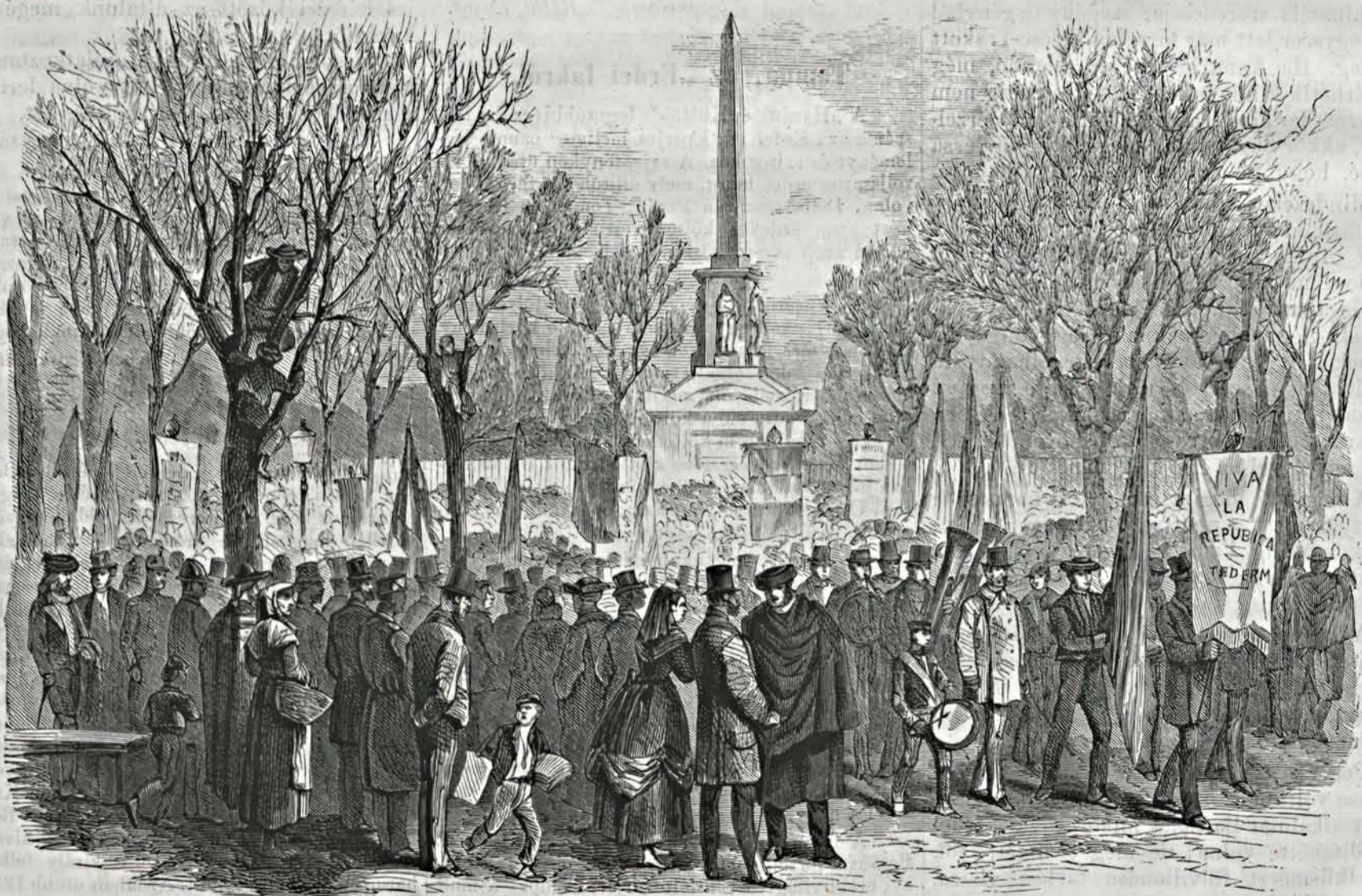
1582-ben Máthéy Istv. prépostsága idejében tűz pusztította el a konventet, és tett kárt levéltárában is. A Tököly-féle felkelés idejében 1674-ben Mokcsay Andr. választott ordélyi püspök volt leleszi prépost, ki székhelyéből kimosztatva, Kassán vett lakást, az országos levéltárat pedig hordókba rakva, az ungi várba helyeztette, hol a német őrség a becses okmányok egy részét ágyú-főjtásra és konyhai szükségekre kezdte felhasználni. 1701-ben visszakerülvén a levéltár, 1733. táján kezdték azt újonnan rendezni, azonban 1787-ben a prémontrei-ek rende is eltörölték, a leleszi országos levéltár is Budára szállították, míg 1802-ben a rend visszaállítását követően az ismét előbbi helyére visszaadott, és az azon évi országgyűlés 16. cikkelye annak hiteles helyi minőségét is megújította.

Lelesz. — (Keleti Gusztáv eredeti rajza.)

miatt pótolhatlan kárt okozott. Nem kevésbé gyászos csapás sújtotta a kolostort és országos levéltárát 1547 után Perényi Gábor megrohanása miatt, ki az egyház javait és kincseit megrabolva,

számos levéltár is Budára szállították, míg 1802-ben a rend visszaállítását követően az ismét előbbi helyére visszaadott, és az azon évi országgyűlés 16. cikkelye annak hiteles helyi minőségét is megújította.

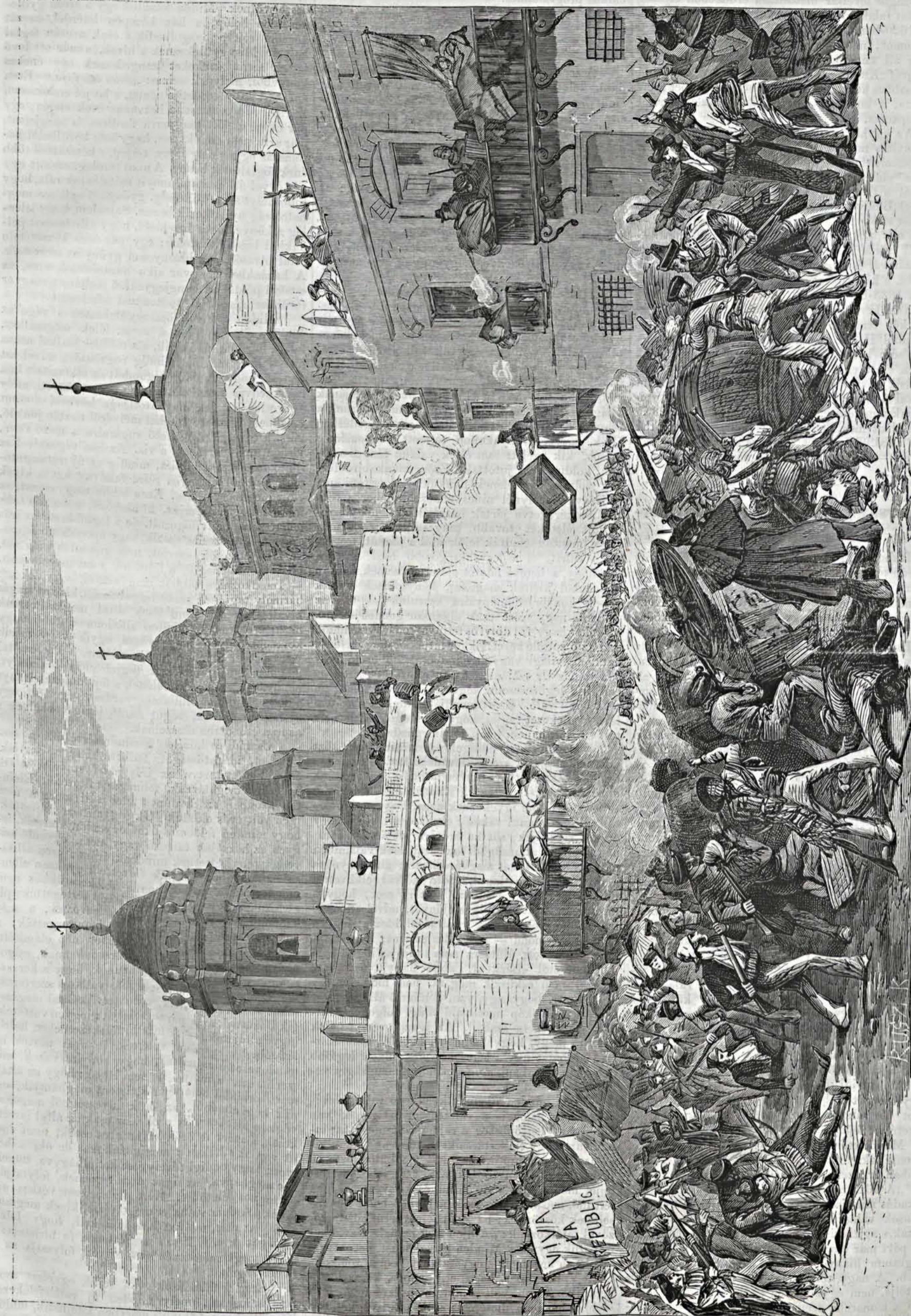

Köztársasági tüntetés Madridban.

Másnapra kelvén, az erőszakos megtámadást megújították, kihányván a szerzeteseket, az egyház tornyát is elfoglalták, a hiteles helyi levéltár okmányait szétzörvén, nyolczezer tiszta arany forintot rablottak el, elhajtván a konventnek minden

három évre lehetlenné tette, hogy a hiteles hely hivatalos működését üzhesse, mint azt az 1557. évi országgyűlésről törvénykezely bizonyítja. A folytonos belvillongások között a szerzet is megfogyván, javaik császári tábornokok által eladatván, az

A képünkön látható egyház alapfalai valószínűleg még az első megalapítás korszakából valók. 1451-ben Baesckai Balázs lévén a konvent prépostja, ez alatt a templom hajója faragott kövekből újított meg. A mohácsi vész után János

Utczai harc Madridban.

ha Pulszky elébb Csernátynyval végzett. Pulszky erre kijelenti, hogy Csernátynyól egy régebbi becsületbíróági ítélet folytán lovgagias elégtételt nem vehet; minthogy Jókai azon feltételt kötötte ki, egy kategóriába helyezi kettőjüket és a közönségre bizza az ítéletet. Jókai Mór a „Hon“ következő napi számában adja meg feleletét. Ő elfogadta a kihívást, az indokok vizsgálását segédre bizván. Segédei határozták, hogy Csernátyny czikkéért csak Csernátyny után adhat elégtételt. Ama becsületbíróági határozatról azt állítja, hogy a szerint csak egy bizonyos ur, a ki épen akkor kérdésben forgott, nem tartozott Csernátynyval megverkedni; és egy későbbi nyilatkozat, gr. Keglevich Béla és Jókai Mór aláírásával, kijelentette, hogy „Csernátyny mind a baloldali párt, mind eddigi barátai társaságában ugyanazon becsült állást foglalja el, a mint azelőtt.“ Jókai nyilatkozata így végződik: „Pulszky urnak személyemet illető vonatkozásaira nézve pedig fenntartom további eljárásomat.“

*(A pesti kath. legényegylet) jan. 24-kén zártkörű táncvigalmat tart a polgári lövédföldben. *(Öngyilkosság kávéházban.) Nagyvárad egyik látogatottabb kávéházában véres esemény történt. Egy cipész-legény, miután kiitta kávéját, pisztolyt vont elő zsebéből s a vendégek szemelátára föbe lötte magát. Öngyilkosságának oka, hír szerint, szerelmi csalódás volt.

*(Tolvajlás.) A gróf Karácsonyi-féle palotába Budán néhány nap előtt egy tolvaj köthetőségi segélyével belopozott, s több értékes tárgyon kívül különböző rézedényeket is elvitt a konyhából. Épen akkor csapták el, midőn ezeken akart kényű szerével túladni. *(Nagy család) követelt el Pesten egy fiatal ember hamis orosz értékpapírok segítségével. B. Bathányi Kálmánnak adta ki magát, s Lechner öröslöt 3 arany órárt 1300 forint értékben, Barber kereskedőtől pedig 1500 frt értékű prémes árukat eleséven — megszökött. A távirat nyomozza.

*(Egy pérgai ékszerárú bolijába) nem rég egy ur belépven, több értékes tárgyat vásárolt. A többi közt egy szép gyémánt-éket kiválasztván, azt félre tette, miattm más tárgyakról alkudozott. Időközben azonban egy fiatal ember jön a bolthoz s azt kérdi, készen van-e megrendelni gyűrűje. Midőn azon választ nyerte, hogy a megrendelésről mit sem tudnak, távozott, csak később vették észre, hogy magával vitte a 600 frt. értékű gyémánt-ékszerét is.

*(Rabló-méreny Kolozsvárt.) Ünnepe másod napján esti 10 óra tájt egy kormányzati hivatalnok igyekezett hazaa a külső-magyarutczába; a kapun innen egy elég csinosan öltözött egyén szólítja meg, kérvén, mondaná meg: hány óra; a megszólított legkisebb gyanu nélkül kivieszi arany óráját s eleget téve a kívátnak, tovább folytatja útját; alig ért azonban a ref. templom alól, 5 gyanus egyéntől látja magát körülveve, kik közt felismerte az óra fölött takadozódt is, nem sok ideje maradt e jelenet elméldkedni, száját betömte, a földre tiporták, s midőn már szabad volt felkelnie, már a legjobb akarattal sem mondhatta volna meg senkinek, hogy hány óra: óráját aranylánczával együtt elvitték; elég különös, hogy pénzárcazájához nem nyultak. Ugy tudjuk, a rendőrség nagy erélyt fejt ki e tárgyakban és talán annál hamarabb nyomra jön, mert a főkoripheus hírszerint nem ritka vendég a kávéházakban, s mint mondják, ott azóta is jelentkezett.

*(Bécsből) a „Janus“ biztosítóbán egy hivatalnok J. H. 42,000 frtal megszökött s a bécsi rendőrség táviratilag Budán is kerestette, de egy újabb távirat szerint a szökevény már elfogott. *(Népváltoztatások.) Batizovszky Antal Batizfalvi-ra, Hlovik Adolf Lovik-ra változtatták neveiket.

*(Gróf Mensdorff) herceggé emeltetett; a hercegi méltóság azonban csak a grófnak legidősebb fiára megy át, míg a többiek grófok maradnak.

** (Moltke tábornok neje) e napokban meghalt, 34 éves korában. — (A pápai nyomda működése.) Pápán 1577-ben, 1624-től 1630-ig, 1788-ban és 1838-tól 1869-ig volt és illetőleg van nyomda. Ez idő alatt a XVI. században megjelent ott 2, a XVII-dikben 11, a XVIII-dikban 1, a jelen században körülbelül 230, s így összesen 244 önmálló munka magyar, latin, német nyelven 74 írótól. kik felekezet szerint a róm. kath., reformált, ágostai és zsidó egyházhoz tartoznak.

— (Petőfi utolsó költeményét) lapunk mult évi utolsó számából több lap részint átvette, részint érintette. Átvesszi az egészét a „Nép Zászlója“ is. új évi első számába, de csak egy oldalt olrajtett V. U.-vel jelölve meg a forrást. Az irodalmi jog érdekében ily nevezetes közleményél, a forrás egész megnevezését várónk. A „Nép Zászlója“ ugyanezen száma közölve a „Vasárnapi Ujság“ mult évi folyamából a bal-közép és szél-bal országyűlési nagy képcsoportozatjait is: nem veszi ugyan át egészen, de nyomon kíséri a szöveget is, sverse saját ízlése s szelleme után idomítja; néhol megtartja az egyes kifejezéseket, néhol meg a tényeket is jónak látja módosítani, pl. azon felfedezést teszi, hogy Tisza László Kézdí-Vásárhely képviselője lett volna! Madarászról azt írja, felesleges sokat szólni, őt a „Nép Zászlója“ olvasói úgy is eléggé ismerik. — No, azt elhiszszük.

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 1. „Áldozat.“ Eredeti dráma 5 felv. Irta Vörösmarty Mihály. Szombat, jan. 2. „A holdosság első napja.“ Vig opera 3 felv. Zenejét szerz. Auber. Vasárnap, jan. 3. „Szent-iván éji álom.“ Színmű 5 felv. Irta Shakspeare. Zenejét szerz. Mendelssohn. Hétfő, jan. 4. „A csapodár.“ Vigjáték 3 felv. Irta Sardou, ford. Feleki. Kedd, jan. 5. „Zrínyi.“ Opera 5 felv. Szövegét és zenéjét írta Adellburg Ágoston. Szerda, jan. 6. „Nőuralom.“ Eredeti vigjáték 3 felv. Irta Szegligeti. Csütörtök, jan. 7. „Lohengrin.“ Regényes opera 3 felv. Szövegét s zenéjét írta Wagner Richard.

Budai népszínház.

„A két kulacos.“ Eredeti vigjáték 5 felv. Irta Kazár Emil. — Először adottott jan. 2-án. Irodalmunk, főképp színműirodalmunk jelen viszonyai között minden, bármí tekintetben figyelemreméltó jól is örvendetes dolog. Kritikánk és közönségünk jól érzi színműirodalmunk e meddőségét a sikereken és jóakarattalug siet buzdítani azt, a kitől ha még nem is kapott, de legalább vár valami jót. Ujabbán láttunk apró, egy felvonásos vigjátékokat, melyek a féltékenység, csapodárság és más effélék ezerszer elcsépelte thémaí variáltak; láttunk nagyobbakat is, melyek alapja elég jó volt, de kidolgozásukban hiányzott majdnem minden, ami egy vigjátékot jóvá tesz; láttunk végre történelmi darabokat, melyek nagyobb, általános emberi gyarlóságokkal nem igen törődtek és a változó kor komikai vonásai körül nem tudtak egyebet felhasználni, mint az asszonyok ékeletlen frizuráit és uszályait s a várnagyk torkának hatalmas voltát. Nyereségnek tartjuk ilyen körülmények közt Kazár Emilnek közelebb a budai népszínházban adott „A két kulacos“ című vigjátékát.

E darabnak történeti háttere van: a kurucz-labancz idők. Hőse: Uzdi, kassai árvagyám. Kassa városának azokban a háborus időkben megvolt az a szerencsése, hogy a mint a harc koczkája fordult, hol a németek serezték, hol Rákóczy csatolta vissza a maga birtokához. Uzdi már az uralkodó viszonyokhoz képest hol kurucz, hol labancz. Nemcsak két zsebkendő tart, egy német és egy nemzeti szín szélüt, hanem leányát, Katinkát is majd egy kurucz, majd meg egy labancz hadnagyhoz akarja feleségül adni, holott ez a kis dacos ártatlanság nem szeret senkit, csak a kollégium tudós professzorát Áron urat. A németek már majd megfogják Uzdit, mikor ez egy bekehrre fölbiztatja a

mosterebembeket, hogy ne fizessék meg az adót. Ebből a kelezéssel még szerencsésen megszabadul; de nem így a kuruczokból. Mikor Rákóczy bevonul győzelmes seregével, Uzdi, kit a labanczok főbíróinak tettek meg, alig fordíthat többé köpönyeget. Elmegy hát bujdosni az erdőkre; de itt meg elfogják és viszik a fejedelemez. Természetesen kegyelmet kap, melynek kieszközésében Áronnak is van érdeme, mivel Katinka boldoggá lesz. Ez a darab meséje dióhéjban.

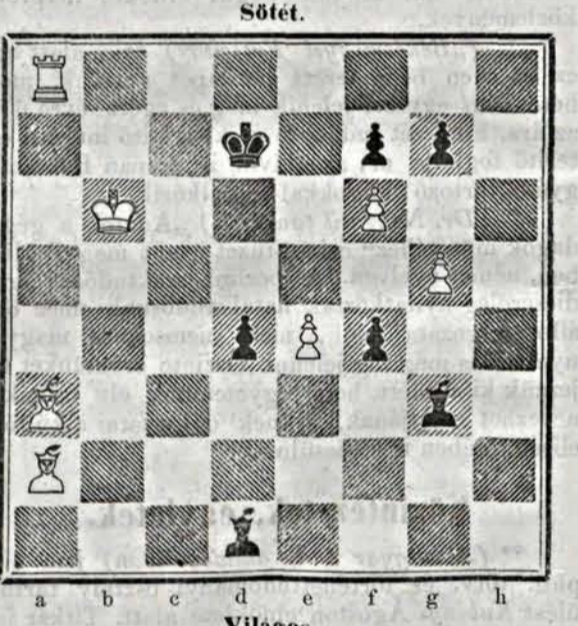
A közönség nyílt jelenés közben hitta a szerzőt, ki azonban nem volt jelen. Az előadás a jobbak közé tartozott, csak Molnár terhelte túl olytén vonásokkal Uzdi külömben is nagyon bőven jellemzett alakját, a milyeneket kisebb vidéki színházakban szokunk meg látni. Szentgyörgyi (Pinty) és Kassai (Ponty) jól játszottak. Császár a professor haladatlan szerepétől nem sokat tudott csinálni. (3)

Szerkesztői mondanivaló.

— Lasztócz. Sz. M. Magán levélben válaszolunk. Addig is fogadjja szives tiszteletünket. — Buda. A Talmártól szóló tanulmány nem lapunkba való. Bármikor visszaveletik kegyed a kéziratot szerkesztőségünkél. — S.-A.-Ujhely. F. I. Közleményeket a vidéki mozgalmakról, időnként szivesen fogadjunk. — S. Patak. Dr. S. I. Ujféltól kezdve mindkét lapot megrendeltük. Kérjük továbbra is közreműködését. — Nagy-Megyer. Egy előfizető. A panaszolt sérelmet, azt hisszük, nem a hírlapi téren kell orvoslást keresni. — Kolozsvár. Sz. S. A kívánatot teljesítettük. Közleményét mindig örömmel fogadjuk. — Keskeméti. X. Y. Mit tegyünk a nálunk maradt kézirat? A keskeméti levelek folytatását várjuk. — Kolozsvár. B. D. Ily terjedelmes monografiára nincs elég terünk; legfőkébb egy pár érdekesebb részletet közölhetünk belőle. — Pest. Zs. Gy. Verse első két sorában van válaszuk: „Minek születél ifjú? (sic) Koltónék? Oh hagyj e pályát!“

SAKKJÁTÉK.

476-dik sz. f. — Szirmay Jánostól (Meghalt 1868.)

Világos indul s a 3-dik lépésre mattot mond.

A 371-dik számú feladvány megfejtése. (Gold Samutól, Kovágó-Eörsön.)

Világos. Sötét. Világos. Sötét. 1. Vg4-e4 c5-d4: 1. Fh1-f3 2. Vc4-d3 t 2. Vc4-e1 t tetsz. sz. 3. Bh5-c5 matt. 3. Hd4-b5, Vc1-d2 matt.

Helyesen fejtettek meg: Veszprémben: Fülöp József. — Horvátban: Gr. Festetics Benno. — Miskolcon: Czerné József. — Londonban: Gorgias Viktor. — Családron: Kling Iván. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Pétecsén: Rády György. — Karczagon: Kacsó Lajos. — Jászvásáron: Galambos István. — A pesti sakk-kör.

TARTALOM.

Esperato (arckép). — A rozant pénzce. — Nem voltak egymásnak szánva (folyt.). — Tompa, az „Erdel lakról.“ — Lelesz (képpel). — Kötárságsági mozgalmak Spanyolországban (két képpel). — A nazaréusokról. — A póksúlyom. — Egy-egy. — Tárház: Az első endlyi vasút. — Igénytelen szót a zsidó naptár javításá iránt. — Irodalom és művészet. — Kézintézetek, egyetek. — Közlekedés. — Balasot, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felölő szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Farsangi árjegyzék Türsch F.-től Pesten, váczi-utca 19. szám. Ezennel bátorodom a legujabb, meglepő szép Párisi bali ruhák

Egy kész bali ruha következőkből áll: Egy elegendő hosszú felső szoknya, díszítve dudorokkal, rúchekkel, szalaggal, virággal, vagy ez idén igen divatos Ceinturrel vagy rövid Tunique-el; egy kész derek ujjakkal ékesen díszítve; a fejtörő. A ruhák egészen fehérek, világos vagy élénk rózsaszín, cerise, esti világoskék, vörös, zöld, számaszín, aranyárga, narancsárga, lilla vagy vegyes színekben készíthetnek el. Egy tartalán kész ruha legujabb díszítéssel 28, 32, 36, 40, 45, 50 forint. Egy tartalán ruha mostan igen divatos selyem tunique-el vagy ceinturre 35, 40, 45, 50—60 ftig. Egy illusio ruha, selyemmel, szalaggal, csipkével vagy virágokkal díszítve 65, 75, 100 ftig. Egy atlasz vagy más selyem ruha 80, 90, 100 forint és feljebb. Egy Tunique hozzávaló Berthe-el, ujjakkal és övvel együtt 15, 18, 24, 30 forint és feljebb. Egy pár bali kis ujjak 1, 1.50, 2.50, 4 ftig. Egy mell-szel kivágott derekra 60 kr., 1, 1.50, 3 ftig. Egy mell-szel ujjakkal együtt 2, 2.75, 3.50, 6 ftig. Egy kész Berthe és ujjak 2.50, 3.75, 4.50, 6 ftig.

Legyezők festményekkel stb. 2.75, 3.75, 4.75, 6, 8, 10, 18, 24, 30 forint és feljebb. Ugyanazok brüsseli applicatióval 12, 15, 20, 30, 36, 40, 50 forint és feljebb. Virag-Carniture: ruhára való, ujjakra és fejre, összesen 12, 15, 18, 24, 30 forint és feljebb. Múvrag fejdisznak (Coiffures), 2.50, 2, 4, 5 8 forint és feljebb. Egyes bokrétek 75, 90, 1.20, 1.50 forint és feljebb. Egy ball organin alszoknya, uszályba vagy gömbölyűen vágva 4, 5, 6 ft. Ugyanaz Shirtingból, 5.50, 6 75 7.50 forint. Ugyanaz Perkárból, 6.40, 7.50, 9, 12 forint és feljebb. Egy perkal hosszú uszály, 4, 5, 6 forint. Egy erinolin, uszály nélkül, 3.20, 3.40, 4 forint 50 kr. Ugyanazon uszályból, 6, 8 forint. Crinolin „double usage“, 10, 12, 14 ftig. Ezen erinolin az utcán és „Soirée“-ban használható és igen nagy tetszésben részesül. Egy pár ajour vagy sima fil d'Ecosse harisnya: 90 kr., 1.20, 1.50, 2, 2 fo rint 75 krig. Egy pár ajour selyem harisnya 4.50, 6, 8 ftig. Egy illusio Echarps bali e-télyekre 2, 2.50, 3, 5 ftig.

Bali szövetek. 1 vég 12 rőfos tartalán 1/4 széles 3.50, 4, 4.75, 5 forint 50 kr. 1 „ 20 „ francia tartalán 1/4 széles 6.50, 7.50, 10, 12, 14 forint. Színes tartalán valamivel többé jón. Illusio, szélesség szerint, rófe 50, 60, 75 kr., 1 forint. Tüll bobin, rófe 1, 2.50, 2, 2 forint 75 kr. Meelin tüll, 5 rőf széles, rófe 3 forint 75 kr. Széles brüsseli tüll, fehér, rófe 1.50, 2, 3 forint. Brüsseli tüll, rózsaszín, világoskék, vörös, narancs- és zöld színben, 2 1/2 rőf széles, rófe 90 kr., 1.40, 1 forint 80 kr. Crépe minden színben, rófe 60, 80 kr., 1 forint. Organin, egy vég 12 rőfos, 1.80, 2, 2 forint 20 kr. Blond, Cinnu csipkék és betételek. Blond-szövetek minden szélességben és árban. Minden színben találhatók: Illusio, Tüll Bobin, Tulle de Lyon, Aprés, Crepp, Tüll cristalle és Tartalán.

Uj-pesti takarékpénztár. Az uj-pesti takarékpénztár üzemelt 1869. január 5. megkezdte. Az intézet alapszabályszeru határokozások, következők tartoznak: 1. Az intézet 25 kr-tól fogva betételeket 5 százalékos kamatozással mellett elfogad. 2. Előleget ad: a) magyar és osztrák állam- és iparpapírokra, valamint sorsjegyekre is, melyek a pesti tözsdén jegyezettek; b) arany, ezüst és drága kövekre. 3. Leszámitol: a) idegen és saját váltókat, melyek három váltó képes egyén aláírásával vannak ellátva kiknek legalább egyike állandólag Uj-Pesten lakik. 4. Kölesönöz: a) fekvősegekre általában és különösen uj-pesti házakra és telkekre, valamint városi házakra és birtokokra. b) közöseknek oly közházra, az illetékes politikai hatóság által helyben hagyott cseleklra tett adósságok törlesztésére, mely a község összes tagjainak hozzájárultával eszközönd. Alapszabályszeru kellekkel bíró kötelezvények az intézet által engedmény után is átvállaltatnak. 5. A takarékpénztár magának egy a kölesönösségen alapuló hitellegyetnek alapítását fenntartotta, és annak bizonyos meghatározandó összegig előleget adni fog. Kelt Pesten, 1868. december havában. 370 (2-6) Az igazgató választmány.

Lefauchaux-töltények, (valódi francia-gevelot) a legutányosb árért kaphatók u. m.: 1600 darab 16 kalib. 16—30 ftig. 1000 „ 12 „ 20—40 „ Unschuld Ede, fegyverkészítő s kereskedőnd Pesten, váczi-utca a „level“-hez. 334 (8-8)

10 évi irásbeli jótállás felülmulatlanul jó és legutányosabb órákért, melyek ugyanazon árákon más helyről, ajánlatoknál legalább is 25 százalékkal értékesebbek, minthogy azoknak csak tökéletesen lehozva, hanem a szebórák minden helyzetben és rázkódásban arányosan s megbízhatóan járnak — csakis egyedül a 22 évi országszerte híres üzletben kapható: Szege den BRAUSWETTER JANOSNAL, ki 12 évig a frank-, sveczi órágyárakban, minden óraművészetnek titkait és gépezeteit tulajdonja tette. Münchenben kitüntetéssel megvizsgáltatott óra-művész.

Órák urak számára. forint. Ezüst henger-órák 4 rubinra 10—12 „ arany-foglalványval rugóra 13—14 „ 8 rubinra 15—17 „ kettős-füddél 15—17 „ kristály-üveggel 15—17 „ horgony órák 15 rubinra 16—19 „ finomabbak ezüst-köppennyel 20—23 „ kettős-füddél 18—22 „ finomabbak 24—28 „ angol horgony-órák kristály-üveggel 19—25 „ ugyanazok dupla tokkál 26—30 „ horgony tábori órák kettős-füddél 24—26 „ valódi horgony-remontoir-órák (kengyelénel folhu-zandó) 28—30 „ ugyanazok kettős-füddél 35—40 „ remontoir-órák kristály-üveg 30—35 „ horgony tábori remontoir-ór. 38—45 „ Inga-órák. Naponkinti felhuzásra 9, 10, 11 „ Hetenkinti felhuzásra 16, 18, 20, 22, 24 „ Ugyanazok óra- és félóránkinti ütessel 30, 33, 35 „ Ugyanazok negyed- s óraismetlőre 50, 55, 60 „ Havi regulatorok 28, 30, 32 „ Inga-órák pakolásért 1 ft. 50 kr. számítatik. Kijavítások a legjobbban eszközöltetnek 5 évi jótállás mellett. Vidéki megrendelések a pénzösszeg előleges beküldése vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítetnek. Órák melyek nem tetszenének, kicseréltetnek. Órák, arany s ezüst a legmagasb árig cserébe elfogadtatnak. Ezüst óraláncok 3, 4, 5, 6 ft. hosszukférezen és aranyozva is 7, 8, 9, 10 ft. 3-mas számú aranyláncok 20, 25, 30, 35, 40 ft. hosszuk 40, 45, 50, 60, 100 ft. Az órák, arany s ezüst láncok bunzirozva vannak. Órássegédek, az óraművészetben kiképzésre ellállatnak.

Egyesülés szerez diadalt. Előfizetési felhívás NÉP ZÁSZLÓJA szabadelvű, ellenzéki képes hetilapra. Kiadói szó. A „Nép Zászlója“ előfizetési ára a régi marad: Egész évre (január—december) 4 forint. Félévre (január—junius) 2 „ Negyedévre (január—márczius) 1 „ Gyűjtőknek 10 után tiszteletpéldányt; ki 25-öt, egy szép nagy képes naptárt, ki 50-et, e naptárt és Kossuth nagy arcképet kapják. A két legtöbbet gyűjtő pedig egy-egy gyönyörű ezüst serleget kap, belevevse neve, az előfizetői száma s koszoruban az 1848. A pénz mielőbb Heckenast Gusztávhoz (Pest, egyetem-utca 4-ik sz.) küldendő. A „Nép Zászlója“ kiadó-hivatala.

HETI-NAPTÁR. Táblázat a hetek napjairól, megjelölve a naptár típusokat (Katholikus, Görög-orosz, Izraeliták) és a napokat (Hónapi-és hetinap, Katholikus és protestans naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, N a p, Hold). Tartalmaz dátumokat és napneveket.

KOHN PHILIPPE
(Patek, Philippe és farsa genfi órákos tanítványának jóhírű)

ÓRA-RAKTÁRA
PESTEN.

Dorottya-utca 2. sz. a., a „magyar király“ hoz ezimzett szállodával szemközt,

Ajánlja legkínáltabb, jó és olcsó órákkal gazdagon ellátott raktárát. 2 évi jótállással mellet az alább következő árjegyzék szerint.

Minden tölem vásárolt óra, legyen az függő, fekvő, vagy bármely állapotban levő, — általam a legpontosabbban a legröggebben van kipróbálva. Egy általam kiadott könyvecské, melyben leírva van, miszerint miként lehet egy zseborát hosszú ideig rendes állapotban tartani — kiegyenlítő táblával együtt, mely szerint az órák, a napórák szerint igazíthatók, — tisztelt veivőimnek ingyen adatik.

Ezüst henger-órák 4 rubinra	10—11	forint
„ arany-foglalvánnyal, rugóra	12—13	„
„ „ hölgyek számára	14—15	„
„ 8 rubinra	14—15	„
„ „ kettős fűdéllal	15—16	„
„ „ kristály-üveggel	15—16	„
„ horgony-órák 15 rubinra	16—18	„
„ „ kettős fűdéllal	18, 20, 22	„
„ angol horgony-órák kristály-üveggel	19, 22, 26	„
„ horgony tábori órák kettős fűdéllal	22, 24	„
„ valódi remontoir órák (kengyeléni felbuzadó)	28—30	„
„ ugyanazok kettős fűdéllal	35—38	„
„ Arany henger-órák (3 sz.) 8 rubinra	30—32	„
„ „ arany-köppennyel	34—36	„
„ „ órák hölgyek számára 4—8 rubinra	25—28	„
„ „ hölgyeknek, sománcz és gyémánttal	40—45	„
„ „ kristály-üveggel	42—45	„
„ „ ugyanazok kettős fűdéllal 8 rubinra	40—45	„
„ „ sománcz és gyémánttal	55—57	„
„ horgony-órák 15 rubinra	36—40	„
„ „ ugyanazok, finom arany-köppennyel	45—50	„
„ horgony-órák kettős fűdéllal	55—58	„
„ „ ugyanazok arany köppennyel	65, 70, 80, 90, 96	„
„ „ kristály-üveg s arany köppennyel	60—75	„
„ horgony-órák hölgyeknek	36—40	„
„ „ ugyanazok kristály-üveggel	43—52	„
„ horgony-órák hölgyeknek kettős fűdéllal	50—55	„
„ remontoir-órák	70, 80, 90, 100	„
„ „ ugyanazok kettős fűdéllal	110, 120, 130, 150, 160	„
„ Inga-órák, hetenkinti felhasználásra	16, 20, 22, 24	„
„ „ óra és félóránkénti időre	39—42	„
„ „ óra és negyedóránkénti időre	48, 50, 55	„
„ Havi regulátorok	30—32	„
„ Montre-Proletaire (munkás-órák) a kengyeléni balra felbuzva, lapos üveggel 14 ft.		„
„ Ebrésztök órával 6 forint.		„
„ Ezüst láncok 4 ft. 50 kr., 5, 6, 6 ft. 50 kr., 7 ftig.		„
„ Legfinomabbak francia modoru 8, 8 ft. 50 kr., 9, 10, 15 ftig.		„
„ Hosszu nyakláncok 7, 8 ft. 50 kr., 9, 10, 15 ftig.		„

Videki megbízások az illeték bekládása vagy utánvétel mellett, legpontosabban teljesítettek. Órák eszerben is elfogadhatók. Inga-órák csomagolásaért 1 ft. 50 kr. számítatik. 314 (9—12)

Javítások, ónalkotta eszközök és gépek segítségével 6 évi, Genf, Brüssel és Paris legjobbhírű órágyáraiban szerzett tapasztalatok alapján két évi jótállás mellett, a legjobban végeztek és olcsón számítatnak. Órák, melyek nem tetszenek, kicserélhetők. — Említendő, hogy Pesten való tartózkodásom rövid ideje alatt is már jóhírűk örvendek, mit a folyton ujló megbízások bizonyítanak. Mint eddig, úgy ezután is oda fogok törekedni, hogy javításokat legjobban végezhessenek és csak jól szabályozott órákat adjak el; azért szives pártfogásért esd tisztelttel

Kohn Philippe, órágyáros, Dorottya-utca 2. sz.

THEA

Trau Károly

hires thea-kereskedéséből Bécsben,

1 font Sansinsky (orosz családi thea) 4 ft. — kr.
1 „ Länsin (virág-thea) 4 „ 50 „
1 „ Mandarin (igen erős thea) 5 „ — „

Egyedüli raktár

Unschuld Edénél,
Pesten, váczai-utca „a levélhez.“

389 (6—8)

Retek-czukorkák.

Egy évek óta hatásosnak ismert szer köhögés és gyuladós mellbajok ellen, úgy hogy 1—2 darab használata után közönséges köhögési roham rögtön megszűnik.

Egy kis katolyának ára 30 kr.
„ nagy „ „ „ 40 „

Unschuld Ede,
Pesten, váczai-utca „a levélhez.“

388 (7—8)

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1869. évi folyamára.

Előfizetési feltételek:
postai szétküldéssel, vagy Buda-Pesten házhoz hordva:

Félévre (január—júniusra):

A Vasárnapi Ujság és Polit. Ujdons. együtt 5 ft. — kr.
Csupán a Vasárnapi Ujságra 3 „ — „
Csupán a Politikai Ujdonságokra 2 „ 50 „

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal szolgálunk. — A pénzes levelek bérmentes küldése kérétek. — A mult félévi czimszelvényekből egy-egy darab szives bekládását kérjük.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala
(4—6)
(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Patkányokat,

egereket, mezei egereket, hősököket és vakondokat fajtákkal együtt

egy egyszerű, mindenütt felhasználható és mindenki által alkalmazható újjon feltalált kir. szab. módszer által csaknem minden költségkedés nélkül méregmentesen biztosan és gyökeresen kiirtathat. — Alapos, értelmes s könnyen felfogható utasítás a fentnevezett fergek kiirtására állítottak 2 ftnyi díjért adnak.

A „Leipziger Illustrirte Zeitung“ 1868. april 25-ki száma, műszaki osztályában e kir. patentihozott táblamány felől, többek közt mondja: „hogy ezen módszer főleg azért igen ajánlható, mivel az ember annak végrehajtásánál sem mérges, sem másféle vesdés tárgyak felhasználására nincs utalva és semmiféle kelepcedést nem kell felállítani. Ezen új módszer egyszerű, és mindenki által minden veszély nélkül kivihető, csaknem költség nélküli s mellette legjobb eredményű.“

Megrendeléseket tisztelettel bevéremnek

REISS és FIA,
vegyészek, több kir. kir. szabadalmak tulajdonosai, Pesten, István-tér 4. sz.

NB. Emődszer csakis a díjnak bérmentes bekládása ellenében küldetik szét, mivel a postán levélbeli utánvétek nem fogadhatók el. 341 (4—6)

Titkos 308 (10—12)

betegségeket

még makacs és tüdőt bajokat is úgy kóródásban, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatalában vagy életmódjában változtatnék, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7—9-ig, délután 1—4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal válaszolunk, s kívánatra a gyógyszereszek is megküldetnek.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelent és ott, valamint minden hiteles könyvkereskedésben kapható:

Adomák és jellemvonások
a forradalom és honvéd-életből.
(8-rét 192 lap) fűzve 80 krajczár.

Kölni gépgyár részvény-társulat

Bayenthalban Köln mellett a Rajna vidékén.

Ajánlja magát mindennemű legkínáltabb szerkezetű gőzgepek s gőzkazánok szállítására minden megkívántató nagyságban; készíti továbbá közlőgepeket (Transmissionen) s berendezési alkatrészeket, gépek, papír- és légszesz-gyarak, valamint vaspályák stb. számára. Gyártmányai szilárdságáért gyárának hírneve s nagyszerűsége eléggé kezeskedik.

A megrendelések rendkívül olcsó árakért s a lehető legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.

Közelebbi tudósítást nyerhetni Pesten, Teréz-város, háromszáz-utca 23-ik szám alatt, 11-dik ajtó. 285 (11—12)

3-ik szám. Tizenhatodik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, január 17-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyeszer használt petit sor vagy annak helye egyszeri igitásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri igitásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnévnyeket elfogad Bécsben: Oepelik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden igitás után 30 krajczár.

Lengyelek a magyar szabadságharcban.

Míg keleten és délen az elvakott népek szabadságot és orosz pártfogást együtt emlegetnek, összeférhetőnek hisznek, — óriási gúnyjára ezek rajongásának északon nem ösmer határt a jogtörésben ugyanaz az orosz. Mintha azt tartaná egyetlen életfeladatának, abban központosítaná minden tehetségét, hogyan találhasson ki mentől vérlázítóbb rendszabályokat az elkínzott lengyel nép megsemmisítésére és embertelen gyötrésére. Megtámadta szokásait, nemzetiségét, nyelvét, hitét; most magának az észnek és tudománynak dob keztyűt, midőn a javított naptár használatát is eltiltja. Mintha azt akarná elhíthetni, hogy az ő nyers hatalmával szemben ész és tudomány nem hatalom; mintha azt akarná megtiltani a lengyelnek, hogy a mit a mi velt nyugat tud, azt ő ne merje tudni; a mit legelőször nem Szt-Péterváron gondoltak, olyat ne merjen észében forgatni. Kedve van parancsolni, hogy tagadják meg a természet legszembeszökőbb törvényeit; gúnyos vigyorgással vágja arczul a tapasztalást, észt és emberi érzetet.

véroket ontották küzdelmünkben, mert tudták, hogy az a szabadság védelme, már csak azáltal is, hogy részben az orosz ellen vivotott.

A dicső hazátlan bajnokok, a kikben mintha a középkor leventéi támadtak volna fel! Foglalkozásuk a harc kizárólag; oda mentek, a hol erre tért találtak. Rajongók ezek is, mint a középkoriak; csak az a különb-

Ki gyözné számba venni a „névtelen fől-isteneket“ közülök, a kik csak hazánk földén is oly számosan, oly dicsőn onták véroket! A történelemben fől van jegyezve, hogy Magyarország szabadságharcában a lengyel legió mindig a leghősebb, legelszántabb honfiakkal versenyzett. Mindnyájuk iránti előismerésünknek adozunk, midőn nagy nevű vezérek emlékét felújítjuk.

I.
Bem.

Utolsó szabadság-harcunk szereplői közül egynek nevét sem közri ma oly osztatlan tisztelet, mint a Bem tábornokét. Pedig mennyi fényes nevet teremtett az a kor, a melyek tündökléses történelmünk lapjain is ragyogni fognak!

Mint a költőnek korán elhunyt kedvese, olyan a nemzet emlékezetében a kis lengyel tábornok alakja. Ha volt benne természeti fogyatkozás, emberi gyöngeség, az egyre halványodik az idővel és gyorsan merül a feledékenységbe, mert egyéniségének fényes vonásai növekednek folyvást és dicső körbe borítják az egész alakot.

Pedig mikor bejött és csodálatos eredményű hadjáratát megkezdette, igen sokan nem biztak benne, a legtöbbben nem tudtak semmit régebbi nagy tetteiről. Még hűségét is kétségbe vonták akárhányan: mért lőtt volna rá különben Pesten egy szabadságért lángoló lengyel ifju? Magyarországba jöve tele előtt Bécs védelmét intézte; ott egyenesen árulásától tartottak és felügyelettel vették körül. Néhány tisztnek rendeletül volt adva, hogy mihelyt habozni látják a tábornokot, löjék le.

BEM.

Es ezen hatalomban Messiasát látja a cseh, bolgár, görög, albán, még a magát latin fajnak valló oláh is. Lázong, forrong valamennyi; ellenségének nézi azt, a ki az orosznak ellensége; örvöngve siet nyugalmát, vagyonát, vérét, becsületét olyan küzdelmekbe dobni, melyeknek vége, ha győznének, orosz uralom, kancsuka, jogtörés lenne mindnyája felett.

Egyedül a lengyel tanult eleget; egyedül az fog abba a táborba sietni, melynek bajnokait a szabadság, méveltség és jog lelkesítik csatára.

Mindenkori tartozás, — Európának el nem vitatható harcászületei közt kétszeresen érdekes, megemlékeznünk a lengyel bajnokokról, a kik 1848—49-ben velünk együtt szolgálták a szabadság szent ügyét; a kik

ség, hogy míg azoknak életcél volt a harczolás, emezek csupán eszközül tekinték dicsőbb, nagyobb, szentebb célra, a szabadság kivívására, eltiprott hazájuk felszabadítására.

Mikor Bem 1848. decz. 16-án az erdélyi hadsereg főhadiszállásán, Szilágy-Somlyón megjelent, úgy látszott, hogy már végét járja a magyar szabadságharc. A kormány Debreczenbe szorult és csak a Tiszán túl levő